

Kirjallinen asiantuntijalausunto / Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lastensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta pyytää kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi lastensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi. Opetushallitus lausuu seuraavaa.

Opetushallitus pitää kannatettavana valtion koulukotien roolia erityisesti vaikeimmin oireilevien lasten ja nuorten hoidossa sekä erityishuollon palveluiden tarjoamisessa. Koulukotien toiminnan kehittäminen ja valvonta ovat keskeisiä tekijöitä laadukkaan palvelun varmistamisessa.

Esitys sisältää uuden lain Valtion lastensuojelulaitoksesta ja sen yhteydessä toimivasta koulusta. Uusi laki selkeyttäisi Valtion lastensuojelulaitoksen itsenäistä asemaa virastona, joka toimii THL:n tulosohtauksessa sekä perusopetuksen ja muun opetuksen osalta Opetushallituksen ohjauksessa. Opetushallitus kannattaa koulun johtokunnan asettamista kirjatulla tavalla.

Opetushallitus pitää tärkeänä, että uuden kuntouttavan suljetun laitospalvelun opetuksen järjestämisen onnistumista seurataan. Uutena muotona järjestettäisiin 1-2 nuorelle erillistä opetusta. Opetukseen tulee varata riittävät resurssit.

Lastensuojelulaki

Esityksessä todetaan lastensuojelulain uuden 49 b §:n osalta mahdollisuudesta tarjota perusopetusta etäyhteyksin. Opetushallitus korostaa lähiopetuksen merkitystä nuorelle. Mahdollisuus koulunkäyntiin ja opetukseen osallistumiseen ovat tärkeitä lapsen ja nuoren kuntoutumisen ja tulevaisuuden kannalta. Koulunkäynti ja opetukseen osallistuminen pitäisi nähdä sivistyksellisten oikeuksien toteutumisen lisäksi lasten ja nuorten normaalina arkipäivän toimintana, joka parhaimmillaan luo tulevaisuuden uskoa ja tavoitteita sijoituksen jälkeiseen elämään. Onnistuneilla oppimiskokemuksilla on parhaillaan myös yhteys myöhempään rikoksettomaan elämään.

Uuden 49 d §:n osalta Opetushallitus toteaa, että kuntouttavan suljetun laitospalvelun toiminta on valtakunnallisesti uutta ja erittäin vaativaa sekä hoito- ja kasvatushenkilöstön että koulun henkilökunnan kannalta. Toiminnan onnistumisen kannalta on tärkeää, että henkilöstölle tarjotaan tarvittavaa koulutusta ja muuta ohjausta ja tukea ennakkoivasti. Koska kuntouttavan suljetun laitospalveluun tullaan erittäin vaikeassa elämäntilanteessa sekä mahdollisesti myös vastentahtoisesti, on tärkeää, että seuranta ja toiminnan arviointia tehdään systemaattisesti.

Henkilökunnalla tulee olla mahdollisuus konsultoida ulkopuolisia asiantuntijoita uusien ja yllättävien tilanteiden takia. Lisäksi Opetushallitus kiinnittää huomiota siihen, että turvallisuusosaamisen vahvistamisessa tulee huomioida hoitohenkilökunnan lisäksi myös koulun henkilökunta.

Laki valtion lastensuojelulaitoksesta ja sen yhteydessä toimivasta koulusta

Esityksen 16 §:n osalta Opetushallitus kiinnittää huomiota siihen, että esityksessä jää osin epäselväksi, miten rahoitus oppivelvollisuusikäisten Tuva-opintojen järjestämiseen valtion lastensuojelulaitoksessa turvataan.

Esityksen 17 §:n perusteluissa todetaan lähihoitajan oikeudesta tehdä yötöitä. Tältä osin Opetushallitus pitää kannatettavana, että yövalvojina voivat toimia ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden sijaan soveltuvan ammatillisen tutkinnon suorittaneet, esimerkiksi lähihoitajat. Tällöin varmistetaan kelpoisten korkeakoulututkinnon suorittaneiden riittävyys aktiiviseen päivätoimintaan. Lähihoitajien ohella yötyöhön soveltuisi myös kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon suorittaneet nuoriso- ja yhteisöohjaajat.

Sivistykselliset oikeudet

Esityksessä todetaan, että opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen tulee ratkaista ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäminen Valtion lastensuojelulaitoksissa. Opetushallitus tuo esiin, että lukiokoulutuksen ja ammatillista koulutuksen tarjoaminen yksittäisille opiskelijoille suljetuissa laitoksissa on haastavaa.